

**LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
TOWARZYSTWA SZKOLNEGO IM. M. REJA**

**SZKOLNE PROCEDURY REAGOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH**

SPIS TREŚCI

	STR.
ZAŁOŻENIA OGÓLNE	3
KRYZYS: ZAKŁÓCANIE TOKU ZAJĘĆ	4
KRYZYS: UŻYWANIE TELEFONU KOMÓRKOWEGO PODCZAS ZAJĘĆ	4
KRYZYS: PALENIE TYTONIU NA TERENIE SZKOŁY	5
KRYZYS: AGRESYWNE ZACHOWANIE UCZNIĄ	5
KRYZYS: UCHYLANIE SIĘ OD OBOWIĄZKU SZKOLNEGO	6
KRYZYS: EPIZOD PSYCHOTYCZNY UCZNIĄ	6
KRYZYS: POPEŁNIENIE PRZESTĘPSTWA Z KODEKSU KARNEGO	7
KRYZYS: PRZEJAWY DEMORALICACJI	8
KRYZYS: UCZEŃ POD WPŁYWEM SUBSTANCJI ODURZAJĄCYCH	9
KRYZYS: SUBSTANCJA PRZYPOMINAJĄCA NARKOTYK	10
KRYZYS: POSIADANIE SUBSTANCJI PRZYPOMINAJĄCEJ NARKOTYK	10
KRYZYS: KRADZIEŻ NA TERENIE SZKOŁY	11
KRYZYS: POPEŁNIENIE CZYNU KARALNEGO- ZATRZYMANIE	11
KRYZYS: POPEŁNIENIE PRZESTĘPSTWA ŚCIGANEGO Z URZĘDU	12
KRYZYS: PRZESTĘPSTWO ŚCIGANE NA WNIOSEK POKRZYWDZONEGO	12
KRYZYS: PRÓBA SAMOBÓJCZA UCZNIĄ	13
KRYZYS: WYPADEK UCZNIĄ	14
KRYZYS: ŚMIERĆ UCZNIĄ	15
KRYZYS: ŻAŁOBA PO ŚMIERCI UCZNIĄ	16
KRYZYS: CIAŻA UCZENNICZY	17
KRYZYS: ŁADUNEK WYBUCHOWY	17
KRYZYS: WYBUCH POŻARU	17
PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR	18

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

„Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, szczególnie naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, policji lub innego właściwego organu” - **Art.4.§1. ustawy z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich.**

„Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję” - Art.4.§2

„Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu” - Art.4.§3

„Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję” - **§ 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego**

Szkolne Procedury Reagowania w Sytuacjach Kryzysowych zostały opracowane przez Zespół Wychowawczy dla zapewnienia bezpieczeństwa uczniów. Stanowią one załącznik do Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły.

W wyjątkowych przypadkach zostaje powołany przez dyrektora szkoły Zespół Interwencji Kryzysowej. O jego powołaniu, składzie, funkcjonowaniu i odwołaniu decyduje dyrektor szkoły.

Pedagog szkolny, wychowawca klasy dokumentuje fakt zaistnienia zdarzenia, opis zdarzenia, wdrożone procedury, zastosowane konsekwencje w wybrany przez siebie sposób adekwatny do zaistniałego zdarzenia.

Wśród form dokumentacji wymienia się:

- adnotację w dzienniku elektronicznym
- notatkę służbową ze zdarzenia
- pisemne zawiadomienie rodzica ucznia o zdarzeniu (w tym z wykorzystaniem dziennika elektronicznego).

Procedury interwencji kryzysowej są dokumentem uzupełniającym Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny i są zgodne ze Statutem Szkoły oraz prawem oświatowym. Zmian w niniejszych procedurach dokonuje Zespół Wychowawczy w Porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkoły.

PROCEDURY

KRYZYS: ZAKŁÓCANIE TOKU ZAJĘĆ

Procedura postępowania w sytuacji, gdy zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na realizację lekcji:

1. Nauczyciel wysyła przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Pedagog lub Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrekcji o zaistniałej sytuacji.
2. Pedagog szkolny lub osoba z sekretariatu szkolnego zobowiązani są do zabrania przeszkadzającego ucznia lub uczniów z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora.
3. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę, ustala w porozumieniu z nauczycielem konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole - na wniosek pedagoga wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu. Jeżeli uczeń w rażący sposób złamał zasady, pedagog powiadamia dyrektora szkoły, wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
4. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie aktualnie popełnili wykroczenie).
5. Adnotację/ opis zdarzenia sporządza w wybranej przez siebie formie nauczyciel zgłaszający problem.

Ważne: Jeżeli przyczyną zakłócenia toku lekcji były przypadki określone w innych procedurach postępować należy według tych procedur.

KRYZYS: UŻYWANIE TELEFONU KOMÓRKOWEGO PODCZAS ZAJĘĆ

Zasada: Uczeń nie może używać telefonu komórkowego w czasie lekcji.

Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji:

1. W każdym przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji nauczyciel ma prawo odebrać uczniowi telefon. Telefon jest przekazywany przez nauczyciela do depozytu do sekretariatu szkoły.
2. Zatrzymany w depozycie telefon może odebrać tylko rodzic lub prawny opiekun ucznia.
3. Uczeń, któremu odebrano telefon, otrzymuje odpowiedni wpis w dzienniku elektronicznym.
4. W przypadku gdy uczeń używający telefonu komórkowego w czasie lekcji, nie odda go nauczycielowi, mimo że zostanie o to przez niego poproszony, uruchamiana jest procedura zakłócania toku zajęć.

KRYZYS: PALENIE TYTONIU NA TERENIE SZKOŁY

Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia:

1. Nauczyciel, który stwierdzi, że uczeń pali papierosy na terenie szkoły, powiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy bądź pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca bądź pedagog przeprowadza z uczniem rozmowę dyscyplinującą i profilaktyczną, informuje o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie - Palenie tytoniu w miejscach zabronionych zagrożone jest karą grzywny do 500 zł.
3. Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz pierwszy, wychowawca bądź pedagog udziela uczniowi upomnienia i odnotowuje zdarzenie w dzienniku elektronicznym.
4. Jeżeli zdarzenie występuje powtórnie, wychowawca bądź pedagog szkolny zawiadamia rodzica o zdarzeniu pisemnie, ustnie, telefonicznie, bądź za pośrednictwem dziennika elektronicznego. Nie ma obowiązku informowania rodziców uczniów pełnoletnich.
5. Jeżeli wcześniejsze konsekwencje nie skutkują zmianą zachowania, w przypadku osób nieletnich, wychowawca bądź pedagog zawiadamia sąd rodzinny i nieletnich, w przypadku osób powyżej 17 roku życia zawiadamia się policję.

KRYZYS: AGRESYWNE ZACHOWANIE UCZNIWA

Procedura postępowania nauczycieli w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Nauczyciel obserwujący takie zachowanie ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej, lub fizycznego unieruchomienia w przypadku zachowania będącego zagrożeniem dla zdrowia /życia ucznia, lub osób w jego otoczeniu.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków). Jeżeli jest to konieczne w wyjaśnianiu sytuacji uczestniczy pedagog szkolny.
3. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie w wybranej przez siebie formie (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany).
4. Wychowawca klasy informuje o zaistniałej sytuacji rodziców uczniów.
5. Wychowawca ustala sankcje, w razie konieczności korzysta z pomocy pedagoga bądź dyrekcji szkoły, o których informuje uczniów i rodziców.
6. Jeżeli istnieje taka konieczność, agresywny uczeń może zostać skierowany na konsultacje psychologiczne (trening zastępowania agresji).
7. W zależności od rodzaju zdarzenia oraz jego konsekwencji o fakcie jego zaistnienia może zostać poinformowana policja.
8. Obligatoryjnie powiadamia się policję, jeżeli agresja ma rażące przejawy, bądź uczeń jest pełnoletni.
9. Jeżeli skutkiem zachowania agresywnego było uszkodzenie mienia, dyrektor szkoły wyciąga konsekwencje materialne od rodziców sprawców lub uczniów bezpośrednio np. przez odpracowanie szkody.
10. Jeżeli agresywne zachowania ucznia/uczniów mają charakter ciągły, uczeń/uczniowie zostają skreśleni z listy uczniów.

KRYZYS: UCHYLANIE SIĘ OD OBOWIĄZKU SZKOLNEGO I OBOWIĄZKU NAUKI

Jeżeli uczeń uchyla się od realizacji wybranych zajęć lekcyjnych:

1. Nauczyciel uczący ma obowiązek zgłosić ten fakt wychowawcy klasy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem, omawia zasady, których uczeń powinien przestrzegać, umawia się z uczniem na określone konsekwencje w przypadku przestrzegania jak i nieprzestrzegania umowy.
3. Wychowawca może zaangażować do współpracy pedagoga szkolnego, gdy przyczyny opuszczania zajęć przez ucznia wskazują na potrzebę objęcia ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie szkoły. Pedagog szkolny może podpisać z uczniem kontrakt edukacyjny, w ramach którego będzie kontrolował frekwencję ucznia, ustalić z uczniem okres próbny na poprawę frekwencji przed wdrożeniem dalszych działań interwencyjnych, założyć uczniowi zeszyt obecności, zobowiązać rodzica do systematycznego kontaktu, itp.
4. Wychowawca ma obowiązek poinformować rodziców ucznia o uchylaniu się przez niego od obowiązków szkolnych.
5. W przypadku stwierdzenia nieobecności ucznia w szkole przez kolejnych 7 dni i braku informacji o przyczynie jego nieobecności, wychowawca klasy zobowiązany jest do skontaktowania się z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka, w celu wyjaśnienia powodów jego absencji;
6. W razie braku reakcji ze strony rodziców/ prawnych opiekunów ucznia, wychowawca przekazuje pisemne wezwanie rodzica do szkoły z podaniem konkretnego terminu spotkania.
7. Dalsze nierealizowanie obowiązku szkolnego przez ucznia, skutkuje złożeniem do Sądu Rodzinnego – Wydział Rodzinny i Nieletnich wniosku o wgląd w sytuację rodzinną i wychowawcą ucznia oraz wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

KRYZYS: EPIZOD PSYCHOTYCZNY UCZNIĄ

1. Działania uprzedzające:

- a) Rozpoznanie symptomów choroby przez pedagoga szkolnego, opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzieleniem pomocy osobom chorym psychicznie, przygotowanie niezbędnych materiałów szkoleniowych dla Rady Pedagogicznej,
- b) Omówienie symptomów choroby oraz działań interwencyjnych i naprawczych na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

- a) Otoczenie ucznia opieką - nie pozostawianie go samego,
- b) Zapewnienie spokoju, łagodnego tonu rozmowy, bezpiecznego, odizolowanego miejsca
- c) Na ile to możliwe, zachowanie dyskrecji, nie rozpowszechnianie w szkole informacji o zdarzeniu,
- d) Zawiadomienie pogotowia ratunkowego (999),

3. Działania naprawcze:

- a) Uzgodnienie z uczniem i/lub rodzicem jakie informacje może otrzymać klasa.
- b) Przygotowanie klasy na powrót ucznia.
- c) Określenie wymagań wobec ucznia, uwzględniające skutki choroby i jej leczenia.
- d) Konsultowanie postępowania z lekarzem prowadzącym leczenie ucznia.
- e) Udzielenie wsparcia rodzicom, przez wskazanie możliwości skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP, PZP, przyszpitalnych grupach wsparcia.

KRYZYS: POPEŁNIENIE PRZESTĘPSTWA Z KODEKSU KARNEGO

Czyny karalne będące przestępstwami z Kodeksu Karnego:

1. Publiczne znieważanie, niszczenie, uszkodzanie, usuwanie godła, sztandaru, flagi bądź innego znaku państwowego;
2. Spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała;
3. Spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia;
4. Udział w bójce lub pobiciu, w którym naraża się człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
5. Prowadzenie pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym, wodnym, w stanie nietrzeźwości, lub pod wpływem środka odurzającego;
6. Grożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadniona obawę jej spełnienia;
7. Stosowanie przemocy wobec osoby lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia tej przemocy;
8. Publiczne prezentowanie treści pornograficznych w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która sobie tego nie życzy;
9. Rozpijanie małoletniego poprzez dostarczanie mu napoju alkoholowego, ułatwianie jego spożycia, lub nakłanianie go do spożycia;
10. Pomawianie innej osoby, grupy osób, instytucji o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego do danego stanowiska, zawodu;
11. Znieważanie innej osoby w jej obecności, albo pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła np. nauczyciela;
12. Znieważanie innej osoby za pomocą środków masowego przekazu, np. sms, Internet;
13. Uderzenie człowieka lub w inny sposób naruszenie jego nietykalności cielesnej;
14. Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego w trakcie pełnienia przez niego obowiązków służbowych;
15. Znieważenie funkcjonariusza publicznego w trakcie pełnienia przez niego obowiązków służbowych;
16. Publiczne znieważanie grupy ludności lub osoby z powodu jej przynależności etnicznej, narodowej, rasowej, wyznaniowej;
17. Udział w zorganizowanej grupie lub związku mającym na celu popełnienie przestępstwa;
18. Znieważenie pomnika lub innego miejsca publicznego urządzonego w celu upamiętnienia zdarzenia historycznego lub uczczenia osoby;
19. Podrobienie lub przerobienie dokumentu lub używanie takiego dokumentu jako autentycznego, np. zwolnienia lekarskie, legitymacja szkolna, dopisywanie ocen w dzienniku;
20. Kradzież cudzej rzeczy ruchomej np. telefonu;
21. Kradzież z włamaniem, np. do pracowni komputerowej;
22. Niszczenie cudzej rzeczy, uszkodzanie lub czynienie niezdatną do użytku;
23. Puszczanie w obieg podrobionego lub przerobionego pieniądza, innego środka płatniczego.

Procedura postępowania w przypadku popełnienie przez ucznia pełnoletniego przestępstwa z Kodeksu Karnego:

1. Nauczyciel/świadek zdarzenia niezwłocznie powiadamia Dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego oraz wychowawcę.
2. Wychowawca we współpracy z nauczycielem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Wychowawca przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę Dyrektora szkoły lub pedagoga.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców ucznia.
5. Dyrektor szkoły powiadamia policję.

KRYZYS: PRZEJAWY DEMORALICACJI

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły (na jego polecenie pedagog) pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły (na jego polecenie pedagog/ psycholog) powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

1. Nauczyciel/ wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego.
2. Pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania.
3. W ramach interwencji profilaktycznej może zaproponować uczniowi skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym. Przekazuje także uczniowi wykaz instytucji udzielających wsparcia.
4. Jeżeli działania profilaktyczne nie przynoszą oczekiwanych efektów, a do szkoły napływają informacje o dalszym negatywnym postępowaniu ucznia, pedagog szkolny informuje o sytuacji dyrektora szkoły.
5. Dyrektor informuje odpowiednie służby – policję, prokuratora.

KRYZYS: UCZEŃ POD WPLYWEM SUBSTANCJI ODURZAJĄCYCH na terenie szkoły

1. Działania uprzedzające:

- a. Sporządzenie przez pedagoga szkolnego listy symptomów używania, nadużywania środków odurzających
- b. Zaproszenie specjalisty w tej dziedzinie, omówienie skutecznych metod reagowania,
- c. Korzystanie z licznych programów edukacyjno-wychowawczych, profilaktycznych.
- d. Opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzielaniem pomocy młodzieży używającej środków odurzających, rodzinom, bliskim.
- e. Dokonywanie badań przesiewowych pod kątem używania środków odurzających.

2. Działania interwencyjne:

- a. Powiadomienie wychowawcy klasy, do której uczęszcza uczeń będący pod wpływem substancji;
- b. Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; Nauczyciel stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone ani życie ani zdrowie ucznia.
- c. Wezwanie lekarza - pogotowie ratunkowe - w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
- d. Zawiadomienie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
- e. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.

3. Działania naprawcze:

- a. Zorganizowanie opieki psychologiczno – pedagogicznej dla ucznia, – omówienie przez wychowawcę, nauczycieli, pedagoga szkolnego lub specjalisty z PPP, problemu i wspólne opracowanie strategii dalszego działania (interwencji i rozwiązania problemu).
- b. Udzielenie wsparcia rodzicom, poinformowanie ich, na co powinni zwracać uwagę, gdzie mogą uzyskać dodatkową pomoc (wykaz instytucji udzielających wsparcia).
- c. Jeżeli incydent będzie się powtarzał, dyrektor szkoły zawiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalsze postępowanie leży w gestii tych instytucji.

KRYZYS: ZNALEZIENIE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJI PRZYPOMINAJĄCEJ NARKOTYK

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

KRYZYS: POSIADANIE SUBSTANCJI PRZYPOMINAJĄCEJ NARKOTYK

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest

- Posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest **czynem karalnym** w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Z **przestępstwem** mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – art.304 Kodeksu postępowania karnego.

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

KRYZYS: KRADZIEŻ NA TERENIE SZKOŁY

Procedura postępowania w przypadku kradzieży dokonanej na terenie szkoły:

1. Ustalenie sprawcy kradzieży;
2. Rozmowa wychowawcy z uczniem celem ustalenia przyczyn kradzieży;
3. Poinformowanie pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
4. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i przekazanie im informacji;
5. Sporządzenie zapisu w dzienniku szkolnym;
6. Zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu;
7. W przypadku odmowy współpracy przez ucznia i rodziców powiadomienie policji;
8. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.
9. Konsekwencje dla ucznia – zgodne ze Statutem szkoły.

KRYZYS: POPEŁNIENIE CZYNU KARALNEGO- ZATRZYMANIE

Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacją służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce Policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom lub opiekunowi prawnemu. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policijnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.
10. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

KRYZYS: POPEŁNIENIE PRZESTĘPSTWA ŚCIGANEGO Z URZĘDU

Procedura postępowania dyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej:

1. Przyjęcie do wiadomości informacji o przestępstwie (wykroczeniu).
2. Zapewnienie dyskrecji przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Sporządzenie notatki służbowej ze zdarzenia – uczestnicy, świadkowie, godzina zgłoszenia.
3. Niezwłoczne zawiadomienie dyrektora szkoły oraz policji.
4. Zapewnienie, w miarę potrzeby, niezbędnej pomocy lekarskiej pokrzywdzonym.
5. Zachowanie dyskrecji, postępowanie bez zbędnego rozgłosu.
6. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, zatrzymanie do czasu przybycia policji ofiary przestępstwa i jego sprawcy (ów). Konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. Jeżeli sprawców jest więcej, należy ich odizolować.
7. Powiadomienie rodziców / opiekunów prawnych.
8. Odizolowanie ofiary od sprawców i pozostawienie jej pod opieką nauczyciela do czasu przyjazdu policji.
9. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.

Nie należy „na własną rękę” konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp. Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

KRYZYS: PRZESTĘPSTWO ŚCIGANE NA WNIOSEK POKRZYWDZONEGO

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły:

1. Wszczęcie postępowania przez policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego, który składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.
2. Przyjęcie do wiadomości informacji o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnienie dyskrecji przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).
3. Odnotowanie godziny zgłoszenia.
4. Zapewnienie, w miarę potrzeby, niezbędnej pomocy lekarskiej pokrzywdzonym.
5. Bez zbędnej zwłoki sprawdzenie wiarygodność informacji, w tym:
 - a) jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację,
 - b) sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
 - c) zachowanie dyskrecji.
6. Powiadomienie rodziców/prawnych opiekunów pokrzywdzonego, zrelacjonowanie im zdarzenia i uzgodnienie z nimi dalszego postępowania (np. zawiadomienia policji).

7. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
 - a) w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły.
 - b) w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie, którego się dopuścił, nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tą okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub Policji.

KRYZYS: PRÓBA SAMOBÓJCZA UCZNIA

1. Działania uprzedzające, zapobiegawcze:
 - a) omówienie problematyki na forum Rady Pedagogicznej,
 - b) monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.
2. Działania interwencyjne:
 - a) dokonanie szybkiej oceny zagrożeń, np. wg klucza:

RYZIKO UMIARKOWANE - UCZEŃ MÓWI O SAMOBÓJSTWIE, ALE NIE MÓWI JAK TO ZROBI, NIE BYŁO WCZEŚNIEJSZYCH PRÓB SAMOBÓJCZYCH,

DUŻE RYZIKO - UCZEŃ MÓWI JAK TO ZROBI, BYŁY WCZEŚNIEJSZE PRÓBY,

EKSTREMALNE RYZIKO - UCZEŃ DOKONAŁ SAMOOKALECZENIA, PODJĄŁ PRÓBĘ NIEUDANEGO ZAMACHU SAMOBÓJCZEGO LUB INNE DZIAŁANIA ZAGRAŻAJĄCE ZDROWIU LUB ŻYCIU,

- b) towarzyszenie uczniowi, nie pozostawianie go samego, przeprowadzenie ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce,
 - c) zabezpieczenie przestrzeni, przez usunięcie wszystkiego, co może ułatwić realizację zamiaru,
 - d) zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia,
 - e) podjęcie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego, w szczególności wezwanie pogotowia ratunkowego - zadbanie o to, żeby interwencja służb przebiegała dyskretnie,
 - f) zawiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego oraz Dyrekcji Szkoły, poinformowanie o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka);
 - j) Powiadomienie rodziców/ opiekunów prawnych przez wychowawcę,
3. Działania naprawcze:
 - a) Zespół Wychowawczy i Profilaktyki opracowuje dalszą strategię udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej na terenie szkoły, konsultując się ze specjalistami z PPP lub placówki opieki zdrowotnej,
 - b) Zorganizowanie wsparcia dla rodziny, aby wzmocniła wzajemne więzi – rozmowy wspierające z pedagogiem szkolnym, skierowanie do instytucji wspierających rodzinę w wychowaniu i opiece.

KRYZYS: WYPADEK UCZNIĄ

Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku uczniowskiego

1. Jeżeli zdarzy się wypadek uczniowski, każdy pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Pracownik doprowadza poszkodowanego do gabinetu lekarskiego (pielęgniarki szkolnej), zawiadamiając zaraz potem dyrektora (wicedyrektora).
3. Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą- prosi o nadzór nad swoją klasą kolegę uczącego w najbliższej sali, jeśli gabinet lekarski jest nieczynny, przekazuje się poszkodowanego dyrektorowi (wicedyrektorowi), który już bierze odpowiedzialność za udzielenie pomocy,
4. Jeśli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń - miejsce wypadku należy pozostawić nienaruszone w celu dokonania oględzin,
5. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych (spotkania klasowe, dyskoteki itp.) - gdy nie ma dyrektora (wicedyrektora szkoły) - nauczyciel decyduje sam o postępowaniu. W każdym trudniejszym przypadku wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie dyrektora, następnie zawiadamia rodziców ucznia,
6. Jeśli wypadek zdarzyłby się w czasie wycieczki (biwaku) - wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik imprezy i odpowiada za nie.
7. O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie:
 - a) Rodziców
 - b) Pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy
 - c) Społecznego inspektora pracy
 - d) Organ prowadzący szkołę
 - e) Radę rodziców
8. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
9. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadamia się niezwłocznie państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.
10. Zawiadomień, o których mowa w ust. 2-4, dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły.

KRYZYS: ŚMIERĆ UCZNIĄ

Procedura postępowania nauczycieli w przypadku konieczności zawiadamiania o śmierci ucznia:

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać w bezpośrednim kontakcie i powinno dostarczać wyłącznie niezbędnych informacji.
2. Bardzo ważne jest udzielenie pierwszego wsparcia rodzinie.
3. Należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę godności, okazanie szacunku wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
4. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych,
5. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby

powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia medycznego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską,

6. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej.

7. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.

8. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.

9. Po zawiadomieniu o śmierci nie należy zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Pracownik szkoły powinien pozostać przy nich tak długo, aż minie pierwsza reakcja- szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele.

10. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji lub/ i wsparcia, w razie potrzeby. Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.

11. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.

12. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie personelu szkoły, dyrekcji.

13. Absolutnie unikać należy powierzania zadania informowania o śmierci dzieciom lub nastolatkom.

KRYZYS: ŻAŁOBA PO ŚMIERCI UCZNIĄ

Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia (za wyjątkiem śmierci samobójczej):

1. Działania uprzedzające: omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej, omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.
2. Działania interwencyjne:
Poinformowanie nauczycieli, wychowawców,
Przypomnienie zasad rozmowy z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania- na godzinach wychowawczych, innych lekcjach,
Poinformowanie o możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
3. Działania naprawcze:
Należy ocenić potrzeby uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego,
Współpraca z pedagogiem szkolnym lub specjalistą z PPP,
Ułatwienie kontaktu ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego – przekazanie wykazu placówek wraz z numerami telefonów.

KRZYZYS: CIAŻA UCZENNICY

Procedury postępowania:

1. W przypadku, gdy nauczyciel uzyska informację o ciąży uczennicy, informuje o tym fakcie dyrektora szkoły, wychowawcę oraz pedagoga.
2. Pedagog przeprowadza rozmowę indywidualną z uczennicą
3. Wychowawca (lub pedagog) wzywa do szkoły rodzica/rodziców (opiekuna prawnego/opiekunów prawnych) i przeprowadza z nim/nimi rozmowę dotyczącą zaistniałej sytuacji
4. W trakcie rozmowy rodzice zostają powiadomieni o możliwości udzielenia pomocy uczennicy, w tym udzielenia pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
5. Wybór odpowiedniej formy wsparcia uzależniony jest ściśle od indywidualnej sytuacji uczennicy.

KRYZYS: ŁADUNEK WYBUCHOWY, POŻAR, INNE ZAGROŻENIA

Procedurę postępowania określa Procedura Ewakuacji Szkoły.

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR:

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz.U. Dz 1982 r. Nr 35 poz.228 z późniejszymi zmianami – tekst jednolity Dz.U. Dz 2002r. Nr 11 poz. 109 z/oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą/

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami/

Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz.U. Dz 2003 r. Nr 24 poz.198/

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz.U. Nr 179 z późniejszymi zmianami/

Zarządzenie Nr 15/97 komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz.U. Nr 26 poz. 226/

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty /Dz.U. Dz 1996 r. Nr 67 poz. 329 z późniejszymi zmianami/

Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny /Dz.U. 1997 r. Nr 88, poz.553, ze zmianami – art.115 § 13, art.222, art.223, art.224, art.226

Ustawa z 26 stycznia 1982r – Karta Nauczyciela /Dz.U. z 2006 r. Nr97, poz.674 ze zmianami/ - art.63, art.91b ust.2 pkt.2.